

อนุสาสนีปาฏิหาริย์แห่งองค์พ่อแม่ครูอาจารย์

หลวงพ่อกัณหา สุขกาโม

วัดป่าทรัพย์ทวีธรรมาราม ตำบลวังหมี่ อำเภอน้ำเขียว จ.นครราชสีมา

วันนี้เป็นวันจันทร์ที่ ๒๓ เดือนมิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๘ ศาสนาพุทธ
คริสต์ศักราช ๒๐๒๕ ศาสนาคริสต์ ฮิจเราะห์ศักราช ๑๔๔๖ ศาสนาอิสลาม

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้หลักการอุดมการณ์อุดมธรรม ท่านตรัสว่า
เธอทั้งหลายจงประพฤติพรหมจรรย์เถิด พรหมจรรย์นั้นหมายถึงความสงบและปัญญา
ปัญญาและความสงบ ความสงบนั้นเป็นความพอดี เป็นความพอเพียงเพียงพอ
เป็นการพัฒนาระหว่างใจกับวัตถุไปพร้อม ๆ กัน สิ่งที่ถูกต้องนั้นถึงไม่ใช่เรา
ถึงไม่ใช่คนอื่น เป็นบริสุทธิ์คุณ

ถ้าเรามีตัวมีตนเมื่อไหร่มันก็ไม่สงบ ถ้าเราเอาความสงบนั้นมาเป็นตัวเป็นตน
มันก็ไม่ใช่ปัญญาบริสุทธิ์คุณ มันเป็นปัญญาที่ตัวตน

อย่างเมื่อก่อน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านก็เป็นลูกหลานของพราหมณ์
พราหมณ์ก็เอาความสงบเป็นตัวเป็นตน เอาสมาบัติเป็นตัวเป็นตน นี่มันแก้ปัญหาวีชีวิต
ที่สมบูรณ์ไม่ได้ มันเพียงเป็นมรรคข้อหนึ่ง มันไม่ใช่ครบวงจรของชีวิต องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงต่อ ยอดจากสมาธิจากสมาบัติ เพื่อให้ความสงบกับปัญญาทำงาน
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๒๐ พรรษาแห่งการตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะพูดให้หมู่ภุมมมนุษย์เข้าใจในธรรมในสภาวะธรรม จะได้ยกเลิกสิ่งที่ไม่ถูกต้องทำให้ถูกต้อง ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้เป็นอรหัตตสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านไม่ได้พูดเรื่องผิดเรื่องถูกเรื่องดีเรื่องชั่ว ไม่เอาผิดเอาถูกเอาดีเอาชั่ว ไม่เอาอะไร

ตรัสให้เข้าใจ ให้ผู้ฟังเข้าสู่ภาคประพฤติภาคปฏิบัติ เพราะทุกคนนั้นไม่มีใครทำให้กันได้ ไม่มีใครปฏิบัติแทนกันได้ เพราะจะได้ไม่เอาความดับทุกข์จากความหลง หรือว่าไม่เอาความสุขจากความหลง ศัพท์ในทางพระศาสนาถึงใช้คำศัพท์ว่าการทำที่สุดแห่งความดับทุกข์ เพราะไม่มีอะไรที่จะมาปรุงแต่งความเป็นประภัสสรได้

ความแก่มันก็เป็นประภัสสรอยู่อย่างนั้น ใครจะไปแก้ไขความแก่ได้

ความเจ็บมันก็เป็นประภัสสรอยู่อย่างนั้น ใครจะไปแก้ไขความเจ็บได้

ความตายมันก็เป็นประภัสสรอยู่อย่างนั้น ใครจะไปแก้ไขความตายได้

ความพลัดพรากมันก็ต้องพลัดพรากตลอดกาลตลอดเวลาอยู่แล้ว ใครจะไปแก้ไขได้

การประพฤติการปฏิบัติให้ทุกคนเข้าใจ แล้วก็พากันมาตั้งใจตั้งเจตนา พากันมา มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อทำที่สุดแห่งความดับทุกข์ ความไม่มีทุกข์

เมื่อตอนพระยสะที่ยังไม่ได้บวช เป็นคนรวยเป็นเศรษฐีเป็นมหาเศรษฐี เป็นคนรวยมันก็ต้องมีทุกข์สิ เพราะมันมีตัวมีตน เพราะความรวยนั้นเป็นตัวเป็นตน

ความรายนั่นแหละมันเป็นความไม่สงบ ความรายนั่นแหละเป็นความปรุ่งแต่ง
จึงได้เดินไปบ่นไป บ่นในใจยังไม่พอ บ่นทางวาจานะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัสว่า ยะ...ที่นี้ไม่รุ่มรวยไม่ขัดข้องที่นี้สงบ

เราเป็นคนรายนะมันก็เป็นตัวเป็นตนมันก็ไม่สงบ

เบื้องต้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนให้เสียสละ สอนให้ทาน
ให้ทานวิภวสังสารที่ท่องเที่ยวมานานหลายล้านปีก็ช่างหัวมัน

ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ๙ ของเมืองไทย
ท่านได้พูดจากความถูกต้องพูดจากใจจากพระนิพพานว่า อะไรก็ช่างหัวเผือก
อะไรก็ช่างหัวมัน เพราะอันนี้มันเป็นธรรมชาติเป็นประภัสสร

เราอยากให้มันตามใจมันไม่ได้ตามใจหรอก เพราะสิ่งนี้คือธรรมคือสภาวะธรรม
ที่เกิดขึ้นตั้งอยู่และดับไป เราจะไม่ต้องรุ่มรวย เราจะได้มีความสงบมีปัญญา พัฒนาใจ
พัฒนาวิทยาศาสตร์ไปพร้อม ๆ กันเพื่อเป็นทางสายกลาง

เราทั้งหลายจะไม่ได้รุ่มรวยเหมือนพระยาสะ พระยาสะนี้เป็นประวัติศาสตร์
ครั้งพุทธกาล

เราทั้งหลายนะให้เข้าใจนะ เราทั้งหลายไม่ใช่คนรักตัวเองหรอก เป็นคนหลงตัวเอง
ไม่ใช่คนรักลูกรักหลาน เป็นคนหลงลูกหลงหลาน

เราคิดดูดี ๆ นะ ถ้ารักตัวเองทำไมถึงทำร้ายตัวเอง เราคิดที่เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง
เอาอุปเวทนาสัญญาสังขารวิญญานเอาธาตุทั้ง ๔ ชั้นทั้ง ๕ เอาอายตนะ ๑๒

มาเป็นตัวเรา อันนี้มันไม่ใช่รักตัวเองมันหลงมันกำลังหลง หลงประเด็น ไม่รู้ไม่เข้าใจ
ไม่มีปัญญาสัมมาทิฐิ

เราจะหยุดความหลงได้ด้วยความรู้ความเข้าใจ เราจะหยุดได้ด้วยอุปกรณ์
ของการหยุด

ให้เข้าใจนะ...

เรื่องศีลนี่คือเรื่องเสียสละ เรื่องหยุด

เรื่องสมาธินี่คือเรื่องเสียสละ เรื่องหยุด

เรื่องปัญญานี่คือเรื่องเสียสละ เรื่องหยุด

หยุดนี่คือความสงบ ความสงบกับความเคารพคืออันเดียวกัน

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันก็ไม่สงบ เพราะเราไม่มีความเคารพไม่มีความคารวะ
เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันไม่สงบ ตัวตนนะมันคือความฟุ้งซ่าน ตัวตนนั้นแหละ
คือความรำคาญ ตัวตนนั้นแหละคือความกระวนกระวาย

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ จะได้มีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติ
การปฏิบัติ

เราทุกคนพากันมานั่นที่ตัวเรานี้แหละ อย่าเอาความสุขจากความหลง
เพราะความหลงนั้นมันก็คือความหลง มันไม่ใช่ความดับทุกข์ ความหลงนั้นมันเป็น
นิรวณ เป็นนิรวณทั้ง ๕ ก็คือความหลง ความหลงเป็นอคติทั้ง ๔ มันมีความลำเอียง
มันเอียงไปเอียงมามันตรงเหวอ เอียงไปเอียงมามันก็ไม่ตรงสี มันไม่ใช่ความสงบ
ไม่ใช่ปัญญา มันต้องตรงไปตรงมา เป็นความพอดีเป็นความเพียงพอเป็นความพอเพียง

เราต้องรู้เข้าใจ เราถึงจะจับหลักจับประเด็นให้ได้นะ ทุกสิ่งทุกอย่างมันมีอยู่ ให้รู้เข้าใจ เราจะได้เข้าถึงความว่างจากสิ่งที่มีอยู่ เพราะเรามีตารูปก็ต้องมีอยู่ เรามีหูเสียงก็มีอยู่ เรามีจมูกกลิ่นมันก็มีอยู่ เรามีลิ้นรสมันก็มีอยู่ เรามีกายก็ต้องสัมผัส เรามีใจก็มีเรื่องจิตเรื่องใจมีอารมณ์

เราต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะได้รู้จักข้อสอบแล้วตอบด้วยความรู้ความเข้าใจ เราจะได้หยุดความปรุงแต่งด้วยศีลด้วยสมาธิด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ

ทุกคนพากันตั้งอกตั้งใจพากันบำเพ็ญความดีบำเพ็ญบารมีนะ พากันมีปิติ มีความสุขในการประพฤติการปฏิบัติ อย่าให้ความเคยชินมันมีกำลังมีพลัง ความเคยชินมันมีกำลังมีพลังเพราะมันได้ครองธาตุครองชั้นครองอายตนะของเรา มาหลายล้านชาติหลายล้านปี ให้เข้าใจอย่างนี้นะ

ให้ทุกคนตั้งใจตั้งเจตนา หลักการปฏิบัติมันอยู่ที่ตั้งใจตั้งเจตนา ยกเลิก การเบียดเบียนทั้งหลายทั้งปวง ผู้ที่เบียดเบียนคนอื่นอยู่สัตว์อื่นอยู่ถึงไม่ใช่พระ ถึงไม่ใช่สมณะ มันเป็นผู้ไม่สงบ เป็นผู้รุ่มรวย ผู้อยากได้ของเค้าเอาของเค้า

เราคิดดูดี ๆ นะ พระพุทธเจ้าไม่เอาของใคร มีแต่เป็นผู้ให้เป็นผู้เสียสละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้ธาตุให้ชั้นให้อายตนะให้ร่างกาย ได้คอนโทรลพักผ่อนวันละ ๔ ชั่วโมง ท่านให้ธาตุให้ชั้นให้อายตนะ

ท่านให้ผู้อื่นสัตว์อื่นให้ความรู้ความเข้าใจท่านเสียสละให้หมู่มวลมนุษยเทพเทว สรรพสัตว์ทั้งหลายวันละ ๒๐ ชั่วโมง ให้รู้เข้าใจ

เราอย่าไปเอาอะไรอย่าไปมีอะไร แล้วก็อย่าไม่มีไม่เป็นอะไร ถ้าเรามีเราเป็น เราไม่มีไม่เป็นมันก็ยังมีความทุกข์อยู่ มีความปรุงแต่งอยู่ มันก็ยังมีตัวมีตน

ตัวตนนั่นแหละคือความไม่สงบ ตัวตนนั่นคือภพคือชาติคือชรามรณะ เป็นความพลัดพราก ตัวตนนั่นคือเกษียณจากไป สิ่งทีจากไปนั้นแหละมันเอากลับคืนมาไม่ได้นะ เพราะมันจากไปแล้วเกษียณแล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านถึงให้เราไม่ให้เอาความคิดทีไปลิขิตรอน สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ ให้อยู่กับสติคือความสงบอยู่กับสัมปชัญญะคือตัวปัญญา รู้จักข้อสอบ รู้จักข้อตอบ

เราอย่าไปคิดว่าถ้าเราไม่มีอะไรไม่เอาอะไรไม่เป็นอะไรเราจะมีความสุขได้อย่างไร

เราคิดดูดี ๆ นะ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านจะเสด็จดับขันธ สู่ปรินิพพาน วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ท่านจะเสด็จดับขันธสู่ปรินิพพาน ให้ดูตัวอย่าง ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธสู่ปรินิพพาน

ครั้งเมื่อพระพุทธองค์ทรงประทานพระโอวาท ที่ทรงแสดงมาตลอด ๔๕ พรรษา ซึ่งสรุปรวมลงเป็นเรื่อง ความไม่ประมาท อย่างเดียวเท่านั้น ต่อจากนั้นก็ทรงเข้า ปฐมฌาน ออกจากปฐมฌานแล้วเข้าทุติยฌาน ออกจากทุติยฌานแล้ว เข้าตติยฌาน ออกจากตติยฌานแล้ว เข้าจตุตถฌาน ออกจากจตุตถฌานแล้ว เข้าอากาสนัญญา ยตนะ ออกจากอากาสนัญญาตนะสมาบัติแล้ว เข้าวิญญาณัญญาตนะ ออกจากวิญญาณัญญาตนะสมาบัติแล้ว เข้าอาภิญจัญญาตนะ ออกจาก อาภิญจัญญาตนะสมาบัติแล้ว เข้าเนวลัญญานาลัญญาตนะ ออกจากเนวลัญญานา ลัญญาตนะสมาบัติแล้ว ทรงเข้าลัญญาเวทยิตนิโรธ (นิโรธสมาบัติ หมายถึง ดับลัญญา คือความจำได้ หมายถึง และเวทนา คือการเสวยอารมณ์)

ท่านพระอานนท์สังเกตเห็นพระพุทธองค์ทรงเข้านิโรธสมาบัติไม่มีอัสสาสะ
ปัสสาสะ (ลมหายใจเข้า-ออก) จึงถามพระอนุรุธะว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าปรินิพพาน
แล้วหรือ ก็ได้รับคำตอบว่า ยังไม่เสด็จปรินิพพาน แต่ทรงเข้านิโรธสมาบัติอยู่
เหตุที่พระอนุรุธะตอบเช่นนั้นเพราะท่านเข้าสมาบัตินั้น ๆ พร้อมกับพระศาสดา
ด้วยนั่นเอง ณ จุดนี้จึงทำให้รู้ว่า การทำกาละในระหว่างนิโรธสมาบัติไม่มี

ครั้นเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงออกจากสัญญาเวทยตินิโรธสมาบัติแล้ว
ก็ทรงย้อนถอยเข้าเนวสัญญานาสัญญายตนะอีก ออกจากเนวสัญญานาสัญญายตนะ
สมาบัติแล้ว ก็เข้าอาภิกขุจัญญายตนะ ออกจากอาภิกขุจัญญายตนะสมาบัติแล้ว
ก็เข้าวิญญาณัญญายตนะ ออกจากวิญญาณัญญายตนะสมาบัติแล้ว ก็เข้าอากาสา
นัญญายตนะ ออกจากอากาसानัญญายตนะสมาบัติแล้ว ก็เข้าจตุตถฌาน
ออกจากจตุตถฌานแล้วก็เข้าตติยฌาน ออกจากตติยฌานแล้ว ก็เข้าทุติยฌาน
ออกจากทุติยฌานแล้ว ก็เข้าปฐมฌาน ออกจากปฐมฌานแล้ว ก็เข้าทุติยฌาน
ออกจากทุติยฌานแล้ว ก็เข้าตติยฌาน ออกจากตติยฌานแล้ว ก็เข้าจตุตถฌาน
ออกจากจตุตถฌานแล้ว เสด็จดับขันธปรินิพพานในลำดับแห่งการพิจารณา
องค์จตุตถฌานนั้น

เกี่ยวกับการเข้าฌานสมาบัติก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานนั้น พระพุทธองค์
ทรงเริ่มจากการเข้าฌาน ๔ ต่อด้วยสมาบัติ ๔ ครั้นแล้ว ทรงย้อนถอยจากสมาบัติ ๔
เรื่อยลงมายังฌาน ๔ จนกระทั่งถึงปฐมฌาน แล้วเริ่มเข้าทุติยฌานไปตามลำดับ
จนถึงจตุตถฌาน เป็นที่สุด

การเข้าฌานสมาบัติของพระพุทธองค์ ในลักษณะอนุโลมและปฏิโลมเช่นนี้
นอกจากจะแสดงให้เห็นว่า พระหทัยของพระองค์เบิกบานดี ไม่หดหู่

ไม่กระสับกระส่าย ตามอำนาจของเวทนาแล้วยังทรงแสดงให้เห็นว่า ทรงมีความเคารพในธรรมเป็นอย่างยิ่ง สมดังที่ทรงมีพระดำริตั้งแต่แรกตรัสรู้ ว่า พระองค์ควรจะสักการะ เคารพอาศัยธรรมที่พระองค์ตรัสรู้

ธรรมและวินัยที่เราแสดงแล้ว บัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลายหลังจากเราล่วงลับไป ก็จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย

พระธรรมพระวินัยนี้ให้รู้เข้าใจเป็นปัญญาสัมมาทิฏฐิ เป็นพรหมจรรย์ เป็นอุปการณ เป็นกรรมกรที่มาหยุดกรรม หยุดผลของกรรม

ให้เรารู้ให้เราเข้าใจในเรื่องความเป็นพระ พระนี้ถึงเป็นปัญญาบริสุทธิ์คุณ พระนี้ถึงเป็นสมาธิบริสุทธิ์คุณ พระถึงเป็นศีลบริสุทธิ์คุณ มีแต่คุณไม่มีโทษ มีแต่ความสงบมีแต่ปัญญา เพราะนี้ถึงเป็นผู้ไม่มีทุกข์ คือผู้สิ้นทุกข์ การมาสงบระงับสังขารทั้งหลายด้วยความรู้ความเข้าใจ ถึงเป็นความดับทุกข์เป็นอย่างยิ่ง

เราทั้งหลายนะทุกคนเน้นมาที่ตัวเรานี้แหละ ตั้งใจตั้งใจเตตนา เรามีโอกาสมีเวลาอายุขัยของเราอยู่ได้ชั่วหนึ่งศตวรรษคือร้อยปี เราทำดี ๆ มีปิติมีความสุขเอกัคคตา เราอยู่ได้มากกว่านั้นอีก

เราจะเอาความหลง ความแชบ ความล่า ความนัว ความหรรยนำชีวิตได้อย่างไร เพราะอันนั้นคือความไม่สงบ มันคือภพคือชาติ คือชราคือมรณะ นั่นคือความซึมเศร้า มันเหวี่ยงไปเหวี่ยงมามันก็เป็นโรคไบโพล่า ไบโพล่าคือความเหวี่ยงไปเหวี่ยงมาตามผัสสะที่กระทบ ตามผัสสะทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ มันเหวี่ยงไปเหวี่ยงมา

เราต้องรู้ต้องเข้าใจเราจะได้ไม่เหวี่ยงไปเหวี่ยงมา เราต้องรู้จักพระนิพพานว่า พระนิพพานนั้นต้องว่างจากสิ่งที่มีอยู่ ถ้าว่างจากสิ่งที่ไม่มีความไม่ใช่นิพพาน มันเป็นเพียงสมาธิเป็นเพียงสมาบัติ

สมาธิกับปัญญาต้องเอามาใช้ให้มันเสมอกันมันจะได้หยุดความปรุงแต่ง พระนิพพานไม่มีความปรุงแต่งมันเป็นความสงบมันจะเป็นความเพียงพอ เป็นความพอดี

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงการปรินิพพานให้ดู สุดท้ายก็ไม่นิพพาน สมาธิในสมาบัติ เพราะหยุดภพหยุดชาติหยุดความปรุงแต่งแล้ว

เรามาเริ่มเข้าใจ เราทุกคนจะได้ทำที่สุดแห่งความดับทุกข์ของเราทุกคน

ชีวิตของเราถึงก้าวไปด้วยความพอดีความพอเพียงเพียงพอ

ให้พากันสร้างบารมี ทำความดีที่ประกอบด้วยปัญญา เป็นบารมีเบื้องต้น ด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ เป็นปัญญาท่ามกลางคือสมาธิ ความตั้งมั่นไม่ตามสิ่งแวดล้อม ยกเลิกเรื่องอดีตหมด ยกเลิกเรื่องอนาคต ปัจจุบันก็มีความว่างจากตัวตน มีแต่ธรรม มีแต่ปัจจุบันธรรม ยกเลิกนิเวศทั้ง ๕ ยกเลิกอคติทั้ง ๔ เป็นปัญญาสัมมาทิฐิ ก้าวไปด้วยความรู้ความเข้าใจ มันจะเป็นบารมีเบื้องต้นท่ามกลางที่สุด มันจะหยุดความปรุงแต่ง

ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านแสดงการปรินิพพานให้ดูให้รู้ให้เข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เห็นมียรู้มีย มันพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ ความไม่รู้ไม่เข้าใจ มันพังทลายเหมือนตึก สตง. มันไหวเหมือนแผ่นดินไหว ไหวตามตาเห็นรูป หูฟังเสียง จมูกได้กลิ่น ลิ้นได้รส กายได้สัมผัส กายสัมผัสกับความปรุงแต่ง

เราต้องรู้เราต้องเข้าใจ เพราะสิ่งนั้นมันเป็นอวิชชาเป็นความหลง มันทำให้เราเวียนว่ายตายเกิด

การประพาศติการปฏิบัติถึงเป็นวาระสำคัญของการประพาศติการปฏิบัติปัจจุบันนี้ เรื่องผัสสะที่กระทบนะ ถึงเป็นวาระแห่งชาติ ให้รู้จักการประพาศติการปฏิบัติ

เราทั้งหลาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเมตตาทรงตรัสบอกพวกเราทั้งหลายว่า อย่าให้ประมาท อย่าให้เพลิดเพลिन ต้องรู้จักหลักการรู้อุดมการณ์ อุดมธรรมในการประพาศติการปฏิบัติ เธอทั้งหลายจงยังความไม่ประมาท ให้ถึงพร้อมเกิด ให้มีปิติ ให้มีความสุข ให้มีเอกัคคตาให้เป็นหนึ่งเดียวในการประพาศติการปฏิบัติ อย่าไปประมาท เพราะความประมาทน้อยก็ผิดพลาดน้อย ประมาทปานกลางก็ผิดพลาดปานกลาง ประมาทมากก็ผิดพลาดมาก เราต้องรู้เข้าใจ ในการประพาศติการปฏิบัติ ความประมาทถือว่าเป็นเรื่องใหญ่เป็นเรื่องเสียสละ เป็นเรื่องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ

เราต้องรู้เข้าใจว่าวัฏฏสงสารนี้ไม่มีที่หยุดไม่มีที่สิ้นมันเป็น **cycle of life** หมุนรอบตัวเองเหมือนดวงอาทิตย์เหมือนดวงจันทร์หมุนรอบตัวเอง

เราต้องรู้เข้าใจ เราทั้งหลายจะหยุดได้ด้วยความรู้ความเข้าใจสัมมาทิฐิ เราจะหยุดได้ด้วยศีลสมาธิปัญญาที่เป็นอุปกรณ์นำชีวิต

ที่หลังจาก ๒๐ พรรษาแห่งการตรัสรู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบัญญัติ พระธรรมพระวินัยไว้แปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ เพื่อเป็นหลักการอุดมการณ์ อุดมธรรม ให้รู้เข้าใจ

พระธรรมพระวินัยเป็นคุณเป็นประโยชน์ เพื่อให้เราหยุดวิฎฐสงสาร เพื่อให้เราหยุดกรรมหยุดเวรหยุดภัย เราทั้งต้องตั้งอกตั้งใจในการประพฤติการปฏิบัติ มีปิติไปเลย มีสุขไปเลย มีเอกัคคตาไปเลยในการประพฤติการปฏิบัติ ไม่มีอะไร จะมีความสุขไปกว่าการเอาธรรมนำชีวิต

วาระต่างๆ ทั้งกายวาจาภิรียมารยาทอาชีพนันทำได้ทีละอย่าง กายมนักทำได้ ทีละอย่าง วาจามนักทำได้ทีละอย่าง กิรียมารยาทมนักทำได้ทีละอย่าง อาชีพนันก็ ทำได้ทีละ

อย่างเราต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ ปัจจุบันถึงเป็นวาระสำคัญ อดีตมันก็มารวมกันที่ปัจจุบันนี้แหละอนาคตที่จะก้าวไปมันก็มารวมกันที่ปัจจุบันนี้แหละ เราต้องเข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ปัจจุบันไม่ต้องรอตายเสียก่อนนะ ปัจจุบันไม่ได้พระนิพพานอนาคตจะได้ได้อย่างไร เพราะอนาคตมันต้องอยู่ที่ปัจจุบัน

เราคิดดูดี ๆ สิ ผู้ที่ได้เป็นพระอรหันต์ชีณาสภาก็เข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ ปัจจุบันนะ ผู้ที่เป็นพระโสดาบันก็เข้าสู่พระธรรมเข้าสู่พระวินัยมีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติในปัจจุบัน ไม่มีความทุกข์อะไร เพราะพระธรรม พระวินัยมีแต่ความดับทุกข์ไม่มีทุกข์อะไร

เราต้องเข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เราจะไปทุกข์ทำไม

เราต้องรู้เข้าใจในโลกนี้ถึงมันจะแซบจะล่ำจะนัวจะหอยจะอ่อยก็ช่างหัวมัน เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้ผ่านไปด้วยความรู้เข้าใจ เพราะเรามีโอกาสพิเศษ ในการประพฤติการปฏิบัติ

การประพาศิการปฏิบัติมันจะอยู่ในปัจจุบันถึงถือว่ามันเป็นไฟต์ ไฟต์แห่งการประพาศิการปฏิบัติ มันเป็นการชิงแชมป์โลก ชิงแชมป์ธรรมนะ เพื่อเอาธรรมเอาธรรมนุญนำชีวิต ยกเลิกตัวตนยกเลิกสิ่งเสพติด เพราะเรามันติด เพราะตัวตนนี้คือสิ่งเสพติด เรากำลังบริโภคนสิ่งเสพติด ทุกคนรู้ทุกคนเข้าใจมัย มันติดนะ

ต้องรู้ต้องเข้าใจให้มีสติสัมปชัญญะนะ เพราะตัวตนมันคือบุคคลไม่มีสติไม่มีสัมปชัญญะ ถ้าเรามีสติมีสัมปชัญญะมันจะเป็นตัวเป็นตนได้อย่างไร

มีทั้งความสงบมีปัญญาก้าวไปด้วยศีลด้วยปัญญามันจะหยุดสิ่งเสพติดหยุดบริโภคนสิ่งเสพติดด้วยปัญญาสัมมาทิฐิ เมื่อสติสัมปชัญญะมันสมบูรณ์ด้วยการเห็นภายในวิภูฏสงสาร เข้าสู่ภาวประพาศิภาวปฏิบัติ

เป็นมนุษย์รวยไม่หลง เป็นเทวดามีทิพย์วิมานไม่หลง เป็นพรหมที่ได้รับความสงบที่เป็นสมณะไม่หลงนะ ความหลงนั้นคือความปรุงแต่ง

ให้รู้เข้าใจที่สำคัญมันหมายความว่าเราเป็นผู้หญิงผู้ชายเป็นคนแก่คนเฒ่าคนชราเป็นผู้มั่งมีศรีสุข เป็นผู้ดีกว่าเค้า เก่งกว่าเค้า มีเพาเวอร์กว่าเค้า ไม่มีใครสู้เราได้หรือว่าอยู่ในระดับการประพาศิการปฏิบัติเสมอกับเขา ทั้งปฏิบัติใหม่สู้เขาไม่ได้ไม่มีความรู้สึกว่าเขาว่าเรา ให้รู้เข้าใจ ถ้ามีเขามีเราก็ไม่มีความสงบหรอก เพราะมีความปรุงแต่ง

เราทั้งหลายต้องเข้าถึงพระนิพพานตั้งแต่ยังไม่ตาย อย่าไปคิดว่าพระนิพพานอยู่ในอนาคตกาลเบื้องหน้าโน้นเทอญ

รักษาศีลเพื่อพระนิพพานอยู่เบื้องหน้าโน้นเทอญ

ทำสมาธิเพื่อพระนิพพานอยู่เบื้องหน้าโน้นเทอญ

เจริญปัญญาอยู่เบื้องหน้าโนนเทอญ

อยู่ไกล ๆ โนน อยู่ไกล ๆ มากเลย นี่มันไม่ใช่มันไม่ถูกต้อง

มันต้องอยู่ที่ปัจจุบันที่ปัจจุบันธรรม ไม่ใช่ปัจจุบันเพื่อเป็นตัวเป็นตน ต้องรู้เข้าใจ
อย่าให้เอาพระนิพพานอยู่เบื้องหน้าโนนเทอญ คำว่าเบื้องหน้าโนนเทอญ
คือมันไปไม่ถึงซักที มันไม่ใช่ธรรมไม่ใช่ปัจจุบันธรรมมันเป็นตัวเป็นตน
เป็นความปรุงแต่ง

คำว่าเทอญ (เทิน) กับแบกมันคืออันเดียวกัน มันเทินที่อยู่เทินบนศรีษะ
ที่บ่าแบกหลังหานี้

คือมันแบกของหนัก แบกความหลงพาไป แบกธาตุแบกขันธ์แบกอายตนะ
แบกความหลงพาไป ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านตรัสว่าเรารู้จักเสียแล้ว
เจ้าจะทำบ้านทำเรือนไม่ได้อีกต่อไป ด้วยความรู้ความเข้าใจนี้จะไม่มีความเบื้องหน้า
โนนเทอญ จะไม่ได้แบกวิชาไม่ได้แบกความหลงพาไป

จะไม่เอาพระนิพพานอยู่เบื้องหน้าโนนเทอญ เอาที่ธรรมที่ปัจจุบันธรรม
พระนิพพานต้องอยู่ที่ปัจจุบัน ปัจจุบันเราต้องเป็นพระธรรมพระวินัย ไม่ใช่เป็นตัว
เป็นตน ถ้าเป็นตัวเป็นตนก็ไม่ใช่พระธรรมพระวินัยเพราะมันเป็นตัวเป็นตน
มันจะเป็นพระธรรมพระวินัยได้อย่างไร

เรามีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติด้วยความถูกต้อง
ด้วยกรรมด้วยกฎของกรรมมันก็เป็นผลของกรรม เราต้องรู้จักว่ากรรมนี้เป็นพื้นฐาน
เป็นกรรมฐานนะ

เรามีพระนิพพานเป็นพื้นฐานที่เป็นบริสุทธิ์คุณทั้งกายวาจาภิรียมารยาทใจ เป็นบริสุทธิ์คุณเป็นพื้นฐาน เป็นความตั้งใจตั้งใจเจตนา รู้เข้าใจในการประพฤติ การปฏิบัติอย่างนี้

กรรมที่เป็นพระนิพพานให้รู้ให้เข้าใจนะ ถ้าเราไม่รู้เข้าใจเรามันก็ไปของมันเรื่อย

เหมือนประเทศไทยของเรานี้แหละ โครงการยกเลิกเหล้ายกเลิกเบียร์ ยกเลิกสิ่งเสพติดยาเสพติดที่มันเป็นอบายมุขแห่งชีวิต ที่มันเป็นอบายภูมิแห่งชีวิต

เกือบร้อยปีของโครงการพากันประพฤติปฏิบัติด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจ ตั้งอยู่ในความประมาท เอาความหลงนำชีวิตเอาความประมาทนำชีวิต มันก็ปฏิบัติไม่ได้ มันก็ยิ่งมากกว่าเก่า ไม่รู้ไม่เข้าใจ เอาความหลงนำชีวิต ความหลงก็เลยยิ่งใหญ่ใหญ่ยิ่ง

มันก็แก้ปัญหาไม่ได้ มันยิ่งมากทวีคูณ มันก็ไปของมันเรื่อย มากยิ่งกว่าเก่า ทวีคูณยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก

อย่างหมวกกันน็อคอย่างนี้ ตั้งแต่มีจักรยานยนต์เข้ามาเมืองไทย มีจักรยานยนต์ มีความสะดวกสบายมันก็ต้องมีหมวกกันน็อคอย่างนี้ ก็พากันทำไม่ได้ เพราะเราตั้งอยู่ในความเพเลิดเพเลิน ความหลง ความประมาท คิดว่าไม่เป็นไร ๆ ๆ ๆ

ไม่เป็นไรมันก็ไปของมันเรื่อย เอาความไม่ถูกต้องนำชีวิตเอาความหลงนำชีวิต มันก็ไปของมันอย่างนี้ เพราะมันทำลายของมันในตัวเหมือนลูกกระเบิดนี้แหละ ลูกกระเบิดมันก็จะระเบิดตัวของตัวลูกกระเบิดเอง ความไม่ถูกต้องมันก็จะระเบิดตัวของมันเอง ไปในตัว ชีวิตมันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. ชีวิตมันก็จะตึงตึงลงไปเรื่อย

เราอย่าเข้าใจว่ามันยากมันทำไม่ได้ รั้มัย เอาตัวตนเป็นที่ตั้งนะมันยอมไม่ได้
แน่นอน มันยอมพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ

ตึก สตง.อยู่ที่กรุงเทพมหานคร ตึก ๓๐ กว่าชั้น ตึก สตง.ด้วยความไม่รู้ไม่เข้าใจ
เอาความหลงนำชีวิตเอาทุจริตนำชีวิต ชีวิตมันเลยพังทลาย ชีวิตมันพังทลายนะ
ตึกสตง.มันพังทลายด้วยนิติบุคคลตัวตนพังทลายด้วยทุจริตมันจะไปแก้ไขตั้งแต่
ภายนอกมันจะไปพัฒนาตั้งแต่วิทยาศาสตร์จะไปเอาความสุขบนความหลง
ชีวิตเลยพังทลายนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งนะ เราคิดดูดีๆ นะ ตึกใหญ่กว่าสูงกว่าตึก สตง.ตั้งหลาย
สิบตึกที่กรุงเทพมหานครที่ปริมณฑล เค้าไม่พังทลายเหมือนตึกสตง. เพราะพอที่จะรับ
น้ำหนักได้ ไม่ใช่ไม่โก่งกินคอร์รัปชั่นนะ แต่เค้าโก่งกินคอร์รัปชั่นน้อยพอที่จะรับ
แผ่นดินไหวจากมณฑลทะเลประเทศพม่า ศูนย์กลางแผ่นดินไหวอยู่ที่เมืองมณฑลทะเล
ประเทศพม่าห่างไกลกันตั้งนับพันกิโล

นี้ให้เรามองเห็นในแง่มุมความไม่ถูกต้องนะ ชีวิตที่เอาความไม่ถูกต้องนำชีวิต
มันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้แหละ

เราทั้งหลายถึงต้องเป็นผู้ละอายต่อบาปเกรงกลัวต่อบาป เห็นภัยในวัฏฏสงสาร
รู้จักความคิดรู้จักอารมณ์เหมือนท่านพระอาจารย์ลี ธัมมธโร วัดอโศการาม
สมุทรปราการ ท่านรู้จักความคิดการปรุงแต่งของตัวเอง ท่านรู้จักว่าความปรุงแต่งนี้
มันคือวัฏฏสงสารนะ ท่านรู้จักความปรุงแต่ง เพราะความปรุงแต่งมันเป็นทุกข์อย่างยิ่ง

เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง ชีวิตนี้ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. เพราะมันไม่ถูกต้อง มันก็
ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง. นี้แหละ

ตึก สตง.ที่อยู่กรุงเทพมหานครอยู่เมืองหลวงอยู่เมืองกรุง เป็นศูนย์รวมของประเทศ เหมือนสมองเป็นศูนย์รวมของร่างกาย เหมือนหัวใจเป็นศูนย์รวมของสรีระร่างกาย

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินที่บริหารประเทศ บริหารแผ่นดินไม่เข้าใจ ในการประพฤติกการปฏิบัติ เอาแต่ความรู้เอาแต่วิทยาศาสตร์เอาแต่ตัวเอาแต่ตน ไปแก้แต่สิ่งภายนอก ไม่ได้แก้ตัวเองไปพร้อม ๆ กัน

การพัฒนาวิทยาศาสตร์มันต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันมันถึงถูกต้องนะ พัฒนาทั้งภายนอกภายในด้วยความรู้ความเข้าใจให้ครบวงจร อริยมรรคองค์แปด ถึงเป็นความรู้ความเข้าใจ เพื่อการประพฤติกการปฏิบัติมันจะได้สมบูรณ์ สมบูรณ์ทั้งกายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพด้วยความถูกต้อง

มันต้องรู้ธรรมรู้ปัจจุบันธรรม รู้ธรรมธรรมนุญนะ ถ้าเราไปจัดการแต่สิ่งภายนอก เราไม่ได้จัดการตัวเองมันก็ต้องพังทลายเหมือนตึก สตง.นี้นะ

การบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่น มันต้องรู้เข้าใจแล้วมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตา ในการประพฤติกการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์

ถ้าเรามีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติกการปฏิบัติมันก็มีความสุขอยู่แล้ว ด้วยความรู้ความเข้าใจ

เราต้องรู้จักการประพฤติกการปฏิบัติ ทั้งกายวาจาใจกิริยามารยาทอาชีพ เราต้องเน้นมาที่ตัวเราในการประพฤติกการปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่ของตัวเอง ให้มันสมบูรณ์ เราทั้งหลายจะไม่ได้พังทลายเหมือนตึก สตง.

ถ้าใครมีตัวมีตนบุคคลนั้นคือทุจริตนะ เราทั้งหลายจะได้รู้ว่าทุจริตนั้นคือตัวตนนะ ใครเอาตัวตนนำชีวิตบุคคลนั้นคือบุคคลที่ทุจริต เราต้องรู้จักธรรมรู้จักกรรมบุญ ปัญหาต่าง ๆ นั้นมันอยู่ที่ทุจริตนะ

การที่จะบริหารตัวเองบริหารบุคคลอื่นต้องยกเลิกทุจริต ถึงจะเป็นนักบริหาร ตัวเองนักบริหารคนอื่นด้วยการรู้เข้าใจในการบริหารในการปฏิบัติ

ตำแหน่งที่เค้าแต่งให้เราเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นตำแหน่งที่ให้เรามาเสียสละ มารับผิดชอบโฟกัสในการประพฤติกการปฏิบัติ ไม่ใช่ตำแหน่งที่ให้พวกเราทั้งหลาย มาทุจริตนะ

ให้ถือว่ามันเป็นตำแหน่งที่ทรงเกียรติมีเกียรติมีศักดิ์ศรี เอาตัวตนเป็นที่ตั้ง มันจะมีเกียรติมีศักดิ์ศรีได้อย่างไร ถึงพวกเราทั้งหลายจะพากันใส่สุทผูกเนคไท ห้อยเหรียญตรา เป็นผู้ทรงเกียรติมันก็ไม่ใช่ผู้ทรงเกียรตินะ มันเป็นผู้ทรงความหลง ต่างหาก ทรงความโง่ความหลงมกต่างหากละ

เราทั้งหลายต้องรู้เข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเราจะเข้าถึงบริสุทธิ์คุณ เข้าถึง ธรรมบุญเข้าถึงรัฐธรรมบุญไม่ได้ เอาตัวตนเป็นที่ตั้งมันเป็นอบายมุขอบายภูมินะ มันตกอยู่ในภพภูมิของ ๓๑ ภพภูมิ

ในภพภูมิของวิภูฏสงสารนี้มีอยู่ ๓๑ ภพภูมิ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจมันก็จะอยู่ใน ระนาบของ ๓๑ ภพภูมินี้แหละ

เค้าถึงมีศัพท์ว่าคน คนนี้หมายถึงตัวถึงตน หมายถึง ๓๑ ภพภูมินี้แหละ ภพภูมิที่เวียนว่ายตายเกิดมีทั้งหมด ๓๑ ภพภูมิ

เราต้องรู้เข้าใจ เราจะได้ประพฤติปฏิบัติ เราจะได้ไม่ย่ำต๊อกกับความหลงที่มีศัพท์ว่า “คน” คนนี้ความหมายหมายถึงความไม่รู้ไม่เข้าใจ ความไม่รู้ไม่เข้าใจนั้นมันจะวกวนอยู่ที่เก่า มันจะเป็นผู้ไม่มีศีลไม่มีสมาธิไม่มีปัญญา สัมผัสกับอะไรก็ไปกับสิ่งนั้น ๆ อยู่ในภพภูมินั้น ๆ

เรารู้เราเข้าใจเราจะได้หยุดภพภูมินั้น ๆ ด้วยความรู้ความเข้าใจด้วยการประพฤติปฏิบัติ เพื่อเราทั้งหลายจะได้ว่างจากสิ่งที่มีอยู่ด้วยความรู้ด้วยความเข้าใจ ถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจเค้าเรียกว่ามันหลง มันวกวนในความหลงอย่างนั้น จิตใจวกวนอย่างนั้นมันจะไปไหนไม่ได้ มันจะเป็นได้แต่เพียงคนเป็นได้แต่เพียงความหลง หัวใจของบุคคลนั้นมันจะอยู่ในระนาบแห่งความหลงหรือว่าหัวใจบ่อนคาสีโน เอาตัวตนเป็นที่ตั้งคือหัวใจบ่อนคาสีโน หัวใจบ่อนทำลายความถูกต้อง หัวใจบ่อนความหลง

ให้เรารู้เข้าใจ เราจะได้เห็นภัยในความไม่ถูกต้องเห็นภัยในวิกฎสงสาร ด้วยปัญญาบริสุทธิ์คุณ ด้วยเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอ พอใจยินดีมีปิติมีความสุข มีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ เพื่อเอาธรรมนำชีวิต เอาธรรมนำชีวิตร หัวใจของเราทั้งหลายจะได้หยุดอบายมุขอบายภูมิ

เราทั้งหลายถ้าเราไม่รู้ไม่เข้าใจ เราทั้งหลายจะพากันคิดว่า ความสุขทั้งหลายได้มาจากสิ่งที่อำนวยความสะดวกความสบายด้วยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ อันนี้จริงอันนี้ถูกต้อง ความสุขทั้งหลายมันอยู่พัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์

เราทั้งหลายต้องมีสัมมาทิฐิเราต้องมีความรู้ความเข้าใจพัฒนาวิทยาศาสตร์ก็ต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กัน ถ้าเราพัฒนาวิทยาศาสตร์มันก็ยังเป็นนิติบุคคลตัวตนอยู่

เราต้องพัฒนาใจไปพร้อม ๆ กันด้วยความรู้ความเข้าใจเราทั้งหลายนะ ถึงเป็นการพัฒนาครบวงจรด้วยความรู้ความเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจก็จะเอาความหลงนำชีวิตเอาวิทยาศาสตร์นำชีวิต

เราต้องเอาทั้งวิทยาศาสตร์เอาทั้งจิตใจไปพร้อม ๆ กันนะ

เราอย่าไปคิดว่าประเทศสิงคโปร์นั้นนะประเทศเล็ก ๆ เท่อำเภอนึงของเมืองไทยก็ไม่ได้ เค้าพัฒนาหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์เป็นหนึ่งในเอเชีย เพราะเค้าตั้งบ่อนคาสิโน มาเก้าส่วนหนึ่งของประเทศจีนเค้าก็รวยเพราะเค้าพัฒนาตามหลักเหตุตามหลักวิทยาศาสตร์

พวกเราทั้งหลายเมื่อมีปัญญาแล้วต้องรอบคอบนะ มีปัญญาแล้วต้องรอบคอบอย่าลืมนะชีวิตของเรามันเป็นรายรับรายจ่ายนะ เราไปจับทางงูเดียวงูมันจะมากัดเรา งูพิษมันจะมากัดเรานะ การที่เราเอาหลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องแล้ว เราต้องมีหลักการมีอุดมการณ์แล้วก็มีอุดมธรรมนะ หลักการอุดมการณ์มันดีแล้วถูกต้องหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์นะ แต่ต้องไม่ทิ้งอุดมธรรมนะ

เราเอาตัวตนเป็นที่ตั้งเอาความรู้สึกรู้สึกที่เอาตัวเป็นที่ตั้งมันเป็นหลักการเป็นอุดมการณ์แล้วอุดมด้วยความหลงนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านให้เราเอาทั้งหลักการอุดมการณ์แล้วก็ยกเลิกอุดมหลงนะ

ให้อาอุตมธรรมให้อาธรรมอาธรรมบุญมันถึงจะสมบูรณ์เข้าถึงความพอเพียง
เพียงพอเข้าถึงความพอดี เราอยากได้มากมันก็ไม่มาก เราอยากได้น้อยมันก็ไม่น้อย
เราต้องรู้จักความพอดีเข้าสู่ความสมดุลทั้งรายรับรายจ่าย

เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าถึงความพอเพียงเพียงพอเข้าถึง
ความพอดี การประสูติของพระพุทธเจ้าถึงเป็นวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ตรีศรูก็เป็น
วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำเสด็จดับขันธปรินิพพานก็วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ

เราต้องรู้เข้าใจในการประพฤติการปฏิบัติ เราทั้งหลายจะได้รู้หลักการ
รู้อุดมการณ์แล้วก็อุดมธรรม เราอยู่ที่ไหนก็พากันปฏิบัติได้ เมื่อเรามีลมปราณ
มีอายตนะภายใน ๖ ภายนอก ๖ มีธาตุทั้ง ๔ ขันธ์ทั้ง ๕ อยู่ที่ไหนก็ปฏิบัติได้

ให้รู้เข้าใจมีปิติมีความสุขมีเอกัคคตาในการประพฤติการปฏิบัติ

อย่าไปคิดด้วยอวิชาความหลงเอาแต่หลักการอุดมการณ์เอาแต่วิทยาศาสตร์นะ
ถ้าเรารวย รวยความหลงมันไม่ดีนะ รวยความโง่หลงมกมายเรียกว่ารวยไสยศาสตร์
มันไม่ดีนะ ไม่ใช่ความดีมันไม่ใช่บารมีไม่ใช่ปัญญาบริสุทธิ์คุณนะ มันเป็นความหลงนะ

ให้เรารู้เข้าใจ อย่าไปคิดว่าทำไมเราโง่ไปตั้งหลายปี ประเทศสิงคโปร์ประเทศ
เคাঁเล็กนิตเตียวเคাঁตั้งบ่อนคาสีโนเคাঁรวยกัน ประเทศมาเก๊า ก็เหมือนกัน
เคাঁรวยกัน

ประเทศสิงคโปร์เคাঁมีหลักเหตุผลมีหลักวิทยาศาสตร์นะ เคাঁคิดว่าประเทศ
สิงคโปร์มันเล็กนิตเตียว จะทำเกษตรกรรมก็ไม่ได้ จะทำอุตสาหกรรมก็ไม่ได้
ถ้าเราตั้งบ่อนคาสีโนด้วยหลักเหตุผลหลักวิทยาศาสตร์ก็รวยได้ เพราะคนในนี้โลกนี้
มันคนมีความไม่ฉลาด เอาความหลงนำชีวิต เอาตัวตนนำชีวิตมันมีมาก

ถ้าเราตั้งบ่อนคาสีโน เราสามารถรวยได้ทางวัตถุ ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์
 คำถึงพากันตั้งบ่อนคาสีโน จะเรียกบ่อนคาสีโนก็ได้หรือเรียกบ่อนแห่งความหลงก็ได้
 มันคืออันเดียวกัน

ให้เรารู้เข้าใจ ประเทศไทยเราแผ่นดินกว้างใหญ่ไพศาลเราต้องรู้เข้าใจว่า
 เราทั้งหลายอย่ายินดีในการเอาความหลงนำชีวิต อย่าไปยินดีในการเอาบ่อนคาสีโน
 นำชีวิตนะ

พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ ศาสดาทุกศาสนาเค้ามายกเลิกบ่อนคาสีโน
 มายกเลิกอบายมุขอบายภูมิ ให้เรารู้เข้าใจ ถ้าเรารู้เข้าใจ ทุกอย่างนะไม่มีปัญหา
 ปัญหาอยู่ที่เราไม่รู้ไม่เข้าใจนะ

เราทั้งหลายให้เข้าใจนะ ชีวิตของเราเป็นชีวิตที่ประเสริฐ มันจะมีประโยชน์อะไร
 ถ้าเรามาเอาความหลงนำชีวิต ถึงเราจะมีชีวิตอยู่เป็นร้อย ๆ ปีหรือหลายร้อยหลายพัน
 หลายหมื่นหลายแสนหลายล้านปีมันจะมีประโยชน์อะไร

หลวงปู่มั่นท่านถึงให้คติธรรมว่า ทุกท่านทุกคนอย่าพากันประมาทนะ เราเป็น
 มนุษย์เป็นผู้ที่ประเสริฐ ต้องเอาธรรมนำชีวิต เพราะอายุขัยของเราอยู่ได้ส่วนใหญ่ไม่
 เกินร้อยปีร้อยกว่าปีนะ

ความไม่ยั่งยืน เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และแน่นอนนะ

ความยิ่งใหญ่ คือความไม่ยั่งยืนนะ

ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ คือชีวิตที่อยู่ด้วยทาน ศีล เมตตา และกตัญญู

ชีวิตที่มีความดี อาจมิใช่ความยิ่งใหญ่ แต่ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ ต้องอาศัยคุณธรรม
 ความดีเป็นปัญญาบริสุทธิ์คุณเท่านั้น การระงับสังขารทั้งหลายด้วยความรู้ความเข้าใจ

เป็นความรู้คู่กับการประพฤติการปฏิบัติ นั่นแหละคืออริยมรรค เป็นหนทางที่ประเสริฐ มีพระนิพพานตั้งแต่ในปัจจุบัน ไม่ต้องรอพระนิพพานเมื่อตายแล้ว ปัจจุบัน ไม่มีพระนิพพาน อนาคตจะมีพระนิพพานได้อย่างไร ให้เราดูเข้าใจเรื่องพระธรรม พระวินัย พระธรรมพระวินัยที่เป็นสัมมาทิฐิ เพื่อหยุดวิฏฐสงสารนั่นแหละ คือพระนิพพาน ให้พวกเราดูเข้าใจในเรื่องพระนิพพาน ให้เข้าใจนะ
